

Κεφάλαιο ΣΤ': Ο Μεταπολεμικός Κόσμος

Διδάσκων: Πολύβιος Κωνής

5. Η πορεία προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση: Πραγματικότητες και προοπτικές

Δείκτες

1. Να σχολιάσετε τους παράγοντες που οδήγησαν στην αναζήτηση της δυτικοευρωπαϊκής ενότητας, αλλά και τις δυσκολίες υλοποίησής της.
2. Να αναφέρετε επιγραμματικά τις διάφορες φάσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης και τα σημαντικότερα όργανα της νέας ευρωπαϊκής πολιτικής: **(α-ζ στη δεύτερη σελίδα του φυλλαδίου και πηγή σελ. 165)**

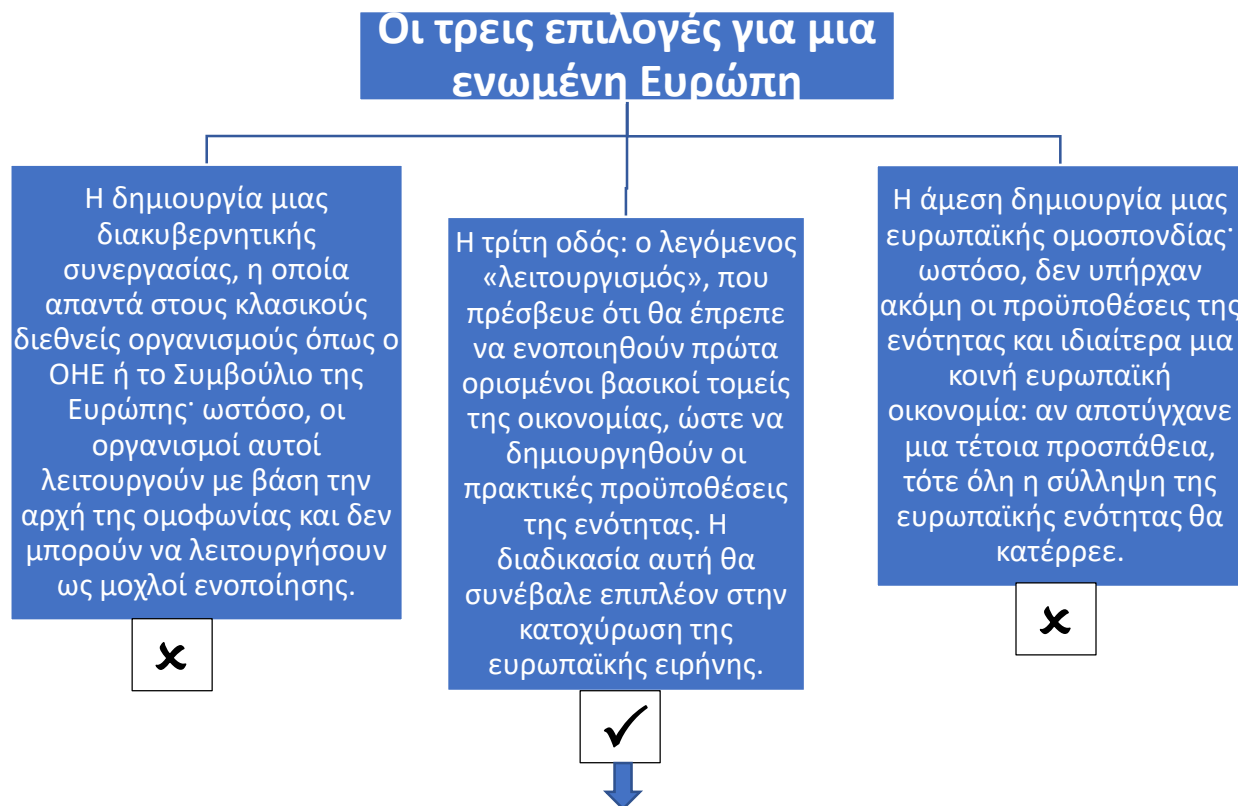
Η αναζήτηση της Δυτικοευρωπαϊκής Ενότητας

Οι παράγοντες που οδήγησαν στην αναζήτηση της δυτικοευρωπαϊκής ενότητας:

- (α) η αναζήτηση μιας νέας θέσης για την Ευρώπη στον μεταπολεμικό κόσμο,
- (β) η ανάγκη απαλλαγής του ευρωπαϊκού κόσμου από την κηδεμονία των δύο υπερδυνάμεων
- (γ) η ανάγκη για υπέρβαση των εθνικιστικών ανταγωνισμών (άρα και των μεταξύ τους πολέμων) και η εγκαθίδρυση μιας νέας δημοκρατικής ευρωπαϊκής συνεργασίας.
- (δ) η επιτυχία του Σχεδίου Μάρσαλ [βλ. σ. 144] οδήγησε στην ίδρυση του Οργανισμού για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Συνεργασία (αργότερα ΟΟΣΕ)

Οι δυσκολίες στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση:

- (α) η λειτουργία των κλασικών διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ) στη βάση της αρχής της ομοφωνίας,
- (β) η απουσία των βασικών προϋποθέσεων για ενότητα και κοινή ευρωπαϊκή οικονομία

Οι εκπρόσωποί της, όπως οι Γάλλοι **Ρομπέρ Σουμάν** και **Ζαν Μονέ**, ο Βέλγος **Πολ-Ανρί Σπίακ**, ο Γερμανός **Κόνραντ Αντενάουερ**, θεωρούνται οι «πατέρες της Ευρώπης».

α Τον Μάιο του 1949 ιδρύθηκε το Συμβούλιο της Ευρώπης, διεθνής οργανισμός με στόχο την ανάδειξη της κοινής ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η σύσταση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

- Μάιος 1950. Έναρξη διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
- Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν προτείνει σχέδιο του Ζαν Μονέ.
- Σχέδιο Σουμάν προβλέπει: Δημιουργία μίας Ανάπτυξης Αρχής που θα ήλεγχε βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα Γαλλίας, Δυτικής Γερμανίας και άλλων χωρών.
- Πρόταση αποδέχτηκαν: Δυτική Γερμανία, Ιταλία και χώρες Μπενελούξ (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο).

β • 1952. Σύσταση Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ).

- Ενοποιήθηκε ο πυρήνας ευρωπαϊκής βαριάς βιομηχανίας.
- Έλεγχος από υπερεθνική αρχή (υπερεθνικότητα).
- Υπερεθνικότητα: Δυνατότητα ΕΚΑΧ (και άλλων Κοινοτήτων και σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης) λήψης αποφάσεων δεσμευτικών για κράτη-μέλη είναι το στοιχείο που διαφοροποιεί διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης από άλλους διεθνείς οργανισμούς.

• 1954. Αποτυγχάνει νέα προσπάθεια για δημιουργία Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας.

γ • 1955-56. Συστήνεται επιτροπή, υπό προεδρία Βέλγου πολιτικού Πολ-Ανρύ Σπίακ, για δημιουργία μίας ευρωπαϊκής κοινής αγοράς.

• Επιτροπή Σπίακ πετυχαίνει (25 Μαρ. 1957) την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, που ίδρυσε την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Προβλέπει βασικές ελευθερίες στη διακίνηση προϊόντων, κεφαλαίων και ατόμων.

• Συνθήκη Ρώμης κάνει ρητή αναφορά σε μία “διαρκώς στενότερη ένωση” των ευρωπαϊκών λαών.

δ • Ιδρύθηκε επίσης η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ ή Ευρατόμ).

• Η ΕΟΚ σημείωσε μεγάλη οικονομική επιτυχία από τα πρώτα χρόνια της ζωής της.

• Η περίοδος 1950 έως αρχές δεκαετίας 1970 εποχή αδιάκοπης οικονομικής ανάπτυξης για Ευρώπη.

• Στην ΕΟΚ προσχωρούν: 1973 Βρετανία, Ιρλανδία και Δανία (“βόρεια διεύρυνση”), 1981 Ελλάδα, 1986 Ισπανία και Πορτογαλία (“νότια διεύρυνση”).

ε • 1985. Έγκριση Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης: Σημαντικό βήμα για προώθηση ενοποίησης. Προέβλεπε στενότερη οικονομική και πολιτική ενότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

• Μετά λήξη Ψυχρού Πολέμου. Νέες προσπάθειες για εμβάθυνση και διεύρυνση ευρωπαϊκής ενοποίησης.

στ • 1992. Συνθήκη του Μάαστριχτ: Από Ευρωπαϊκές Κοινότητες ⇒ Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) -Σύσταση Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης (ΟΝΕ), με υιοθέτηση κοινού νομίσματος.

• 1994. Νέα μέλη Ευρωπαϊκής Ένωσης: Σουηδία, Φινλανδία, Αυστρία.

• Επιμέρους αλλαγές στην εσωτερική λειτουργία ΕΕ (Συνθήκες Άμστερνταμ, 1997, και Νίκαιας, 1999).

ζ • 2001. Ισχύς κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, του Ευρώ.

• 2004. 10 νέα μέλη ΕΕ: κυρίως από χώρο παλαιάς Αν. Ευρώπης, και η Κύπρος.

• ΕΕ και αρχή υπερεθνικότητας σηματοδοτούν μία επανάσταση στις διεθνείς σχέσεις, καθώς και μία ελπιδοφόρα αλλαγή του ρου της ευρωπαϊκής ιστορίας, μακριά από τις εθνικιστικές αντιπαλότητες του παρελθόντος και προς την κατεύθυνση της ενότητας.

• Η ενοποιητική διαδικασία Ευρώπης κατοχυρώνει τη δημοκρατία, επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιτρέπει την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων και δίνει στην Ευρώπη μία αυξημένη επιρροή στις διεθνείς σχέσεις.

• Η ένωση της Ευρώπης δεν έχει αζόμη επιτευχθεί και αποτελεί ένα ζητούμενο για το μέλλον.